

Правна рамка на КОЛЕКТИВНОТО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ

Европейски съюз

ОТВА, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Колективно трудово договаряне

Законодателна рамка – чл.50-60 от КТ

чл. 51 в, ал.1 – “Колективни трудови договори по общини за дейности, финансирани от общинския бюджет се сключват между представителните организации на работниците, служителите и на работодателите.”

чл. 51 в, ал.2 – “Местните поделения на представителните организации на работниците и служителите представят общи проекти за колективни трудови договори на местните поделения на представителните организации на работодателите.”

Европейски съюз

OSM, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Колективно трудово договаряне

Същност: Утвърден и доказал своята ефективност процес (механизъм), при който преговарящите страни обсъждат и дискутират въпросите на трудовите и осигурителни отношения на работниците и служителите, неуредени с повелителните разпоредби на закона.

Основна цел: постигането на по-благоприятни условия на труд от установените в нормите на трудовото законодателство

Европейски съюз

ОТНА, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Колективно трудово договаряне

Преговорите по колективно трудово договаряне се провеждат на *четири равнища*:

- *предприятие*
- *брани*
- *отрасъл*
- *община*

На нива брани, отрасъл и предприятие може да се склучи само един КТД.

Повече от един КТД може да се сключват само на *общинско ниво* или на ниво предприятия, *финансирани от общинските бюджети*.

Европейски съюз

ОТМ, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Страни в колективното трудово договаряне

- *На ниво предприятие:*
  - работодателя
  - синдикалната организация
- *На ниво отрасъл, брани и община:*
  - представителните организации на работниците и служителите;
  - представителните организации на работодателите

Европейски съюз

ОТНА, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Предмет на колективните преговори са всички въпроси на трудовите и осигурителните отношения на работниците и служителите, които не са уредени с повелителните разпоредби на закона.

Европейски съюз

OCHA, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Колективното трудово договаряне след 1 януари 2007 г.

- България е член на ЕС
- Социален диалог на ниво ЕС - води се между европейските представителни организации на работниците и служителите и работодателите
- В резултат на европейския социален диалог са подписани няколко рамкови споразумение:
  - за срочния договор;
  - за родителски отпуск;
  - за дистанционната работа;
  - за стреса на работното място;
  - за насилието на работното място.
- Лисабонски договор за реформи на ЕС и ЕО – ратифициран от България през 2008 г.
- Хартата за основните права на ЕС – едно от фундаменталните права е правото на колективно трудови договаряне (дял IV)

Европейски съюз

OSM, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

КНСБ и КТД

- Резолюция № 6 на VI Конгрес;
- Регистрационна-информационна система на КНСБ за сключените КТД;
- **Национална регистрационна система за сключените КТД в НИПА (ЗИДКТ – 2008 г.), чиято цел е да се даде възможност на субектите на договарянето, вкл. и на държавата, на няколко равнища на тристранното сътрудничество периодично да правят съвместни анализи на резултатите от колективното договаряне и посоките за неговото развитие.**

Европейски съюз

OSM, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

КНСБ и КТД - проблеми

- В процедурата:
  - предоставянето на информация от страна на работодателя,
  - коректността във воденето на преговорите,
  - протакането на процеса на договаряне от страна на работодателя.
- Неизпълнение на клаузи от сключени КТД и възникване на спорове между страните.
- Клаузи по присъединяването на нечленуващи в СО (чл.57 ал.1 от КТ) – не се допуска индивидуално присъединяване на работниците и служителите на браншово и секторно ниво.
- Предоставяне на права по КТД чрез индивидуални споразумения към трудовия договор.
- Постигане на ниски стойности в КТД.
- Липса на възможности за колективно договаряне за държавните служители.

Европейски съюз

ОТХА, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Проблеми в бюджетната сфера:

- Неясно определени страни в колективното трудово договаряне на секторно и териториално ниво;
- Зависимост на КТД в публичния сектор от бюджетните параметри;
- Договарянето не се осъществява изпреварващо преди процедурите по подготовка и приемане на съответните бюджети;
- Малки възможности за договаряне на равнище предприятие в публичния сектор;

Европейски съюз

OSM, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Какво да се прави? Накъде да вървим?

- 1. VI Конгрес на КНСБ – приета резолюция №6
относно разработването на Закон за
колективното трудово договаряне**
- 2. Принципи и конкретни тези за изменение и
допълнение в КТ.**

Европейски съюз

ОТНА, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Принципни и конкретни тези за изменение и допълнение в КТ:

- Да се включат специфични разпоредби в КТ за КТД в бюджетния сектор;
- Основното е текстовете в КТ да позволят КТД да се ориентира:
  - по време, предхождащо процедурите по подготовка на различните бюджети – национален, местен и секторен.
  - като основна цел е включване на специален раздел в КТ, който да позволи на синдикалните и работодателски организации изразяване на съвместни позиции по отношение на основните параметри на съответните бюджети.

Европейски съюз

ОТОВА, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Принципни и конкретни тези за изменение и допълнение в КТД:

- Конкретно да се определи „другата страна” в КТД на секторно и териториално ниво.
  - към момента е неясна/ неоформена страната на работодателя в КТД в бюджетния сектор
  - липса на възможност тези работодатели да участват в договарянето/ изпълнението на КТД
- Да се институционализира присъствието на органите на властта (напр. кметове, министри) като особена страна в КТД на тези равнища.

Европейски съюз

OSM, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Принципни и конкретни тези за изменение и допълнение в КТ:

- Да се определи предметния обхват на колективното трудово договаряне за различните равнища – община и сектор.
- В тази връзка - какво и как договаряме в условията на делегирани бюджети?
(промяна в чл.51 в от КТ)
- Законово регламентиране на правото на колективни преговори и колективен договор за държавния служител в рамките на единните КТД за съответните администрации.

Европейски съюз

ОТВА, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Принципни и конкретни тези за изменение и допълнение в КТ (извън бюджетния сектор)

- Промяна в предметния обхват на чл.50, ал.1 КТ относно колективното договаряне с оглед разграничението му от КТД-не в бюджетния сектор.
- Формулиране на задълженията на работодателя за преговаряне и предоставяне на информация в процеса на КТД-не (чл.52 КТ).
- Действието на КТД на равнище предприятие (чл.57, ал.1 КТ)?

Европейски съюз

ОПА, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С

Принципни и конкретни тези за изменение и допълнение в КТ (извън бюджетния сектор)

- Решение в Закона за колективните трудови спорове или в нов закон относно разрешаването на колективно трудови спорове за неизпълнени клаузи по КТД.
- Контрол от страна на ГИТ по изпълнението на договорености в КТД.
- Развитие на нормите по разпростиране на сключени КТД за съответния отрасъл/ бранш, тъй като досега чл.51 б, ал.4 от КТ не е приложена.

Европейски съюз

ОТВА, Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект 07-23-162-С